

Bak Sándor vízügyi igazgató

ünnepi beszélgetése

TAKÁCS LAJOS

nyugalmazott vízügyi igazgatóval,

2018. szeptember 23-i közelgő

95. születésnapja alkalmából

Gyula, KÖVÍZIG Nagyterem, 2018. július 12.

Felvétel: Jobbágy Zoltán, KÖVÍZIG, Titkárság

**Rendezte: A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság és a Bodoki Károly Vízügyi
Múzeum Baráti Kör**

2. szerkesztett változat

BKVMBK, Gyula, 2019. február

„A vezetés nem jog, hanem kiváltság.
Folyamatosan ki kell érdemelnünk.”

(John C. Maxwell)

MEGHÍVÓ

Takács Lajos

Gyulán született 1923. szeptember 23-án.

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság nyugalmazott igazgatója. 1959-ben szerzett diplomát a BME út-vasút- és alagútépítő szakán. A vízügyi igazgatóságnál először beosztott mérnök, majd vízrendezési csoportvezető volt.

1966-tól volt az igazgatóság vezetője. Vízügyi tevékenységének 25 évét a nagy árvizek és a nagy fejlesztések jellemezték. Az 1966, 1970, 1974, 1980, 1981. évi rendkívüli árvizek elleni védekezést védelemvezetőként irányította. A vízügyi dolgozók munkakörülményeinek javítását, szociális igényeinek kielégítését mindig kiemelt feladatként kezelte. 1982-ben ment nyugdíjba. 1962-66 között a Gyulai Vízmű Társulat műszaki vezetője is volt, s mindig jelentős közéleti tevékenységet vállalt. Számtalan, igen magas szakmai és közéleti kitüntetés birtokosa, a Munka Érdemrend mindhárom fokozatával kitüntették.

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum
Baráti Kör

Tisztelettel meghívja Önt egy ünnepi beszélgetésre,
melyet

Takács Lajossal,
a KÖVÍZIG nyugalmazott igazgatójával,
Gyula város Kiváló Polgárával

Bak Sándor,
KÖVÍZIG igazgató folytat

közlegő

95. születésnapja alkalmából
vízügyes pályafutásáról, életútjáról, vezetői elveiről

2018. július 12-én 15 órakor
a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság
Nagytermében (Gyula, Városház u. 26. sz.)

KÖVÍZIG vezetői
1953-2018.

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör kutatásai nyomán elkészült egy 22 vezetői életrajzot tartalmazó anyag, mely a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatóinak, műszaki, termelési és gazdasági igazgatóhelyetteseinek a szakmai életútját tartalmazza. Ezt a helyszínen a beszélgetéskor tablókön mutatjuk be.

Közöttük Takács Lajos ny. igazgatóét, aki 1966-tól 1982-ig töltötte be az első számú vezetői tiszteletet.

Vele beszélget Bak Sándor igazgató, aki szintén szerepel a kiadványban, hiszen 1998-tól ő az igazgatóság vezetője.

Megnyitó: Czakóné Czédli Jolán
Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör

A beszélgetést az igazgatóság videóra rögzíti.

BKVMBK Vezetősége

Czakóné Czédli Jolán:

Nagyon sok szeretettel köszöntök minden kedves megjelentet, vendégeinket, nyugdíjas munkatársainkat, aktív dolgozókat, a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör nevében. Köszönjük, hogy elfogadták a meghívásunkat!

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm Takács Lajos nyugalmazott igazgató urat, aki ma az interjú alany szerepében fog válaszolni, és Bak Sándor igazgató urat, aki kérésünkre elvállalta azt, hogy ő a kérdező. Így azután ez a mai nap az igazgatók beszélgetése lesz, a múlt és a jelen vízügyi vezetője fog egymással beszélgetni. Ez nem ritka közöttük, de nem ilyen nagy fórumon, úgyhogy azt hiszem, így ez először fordul elő.

Először is szeretném - mindenki megnézegette talán ezeket a kiállított tablókat - bevezetésként elmondani, hogy minden szakmának fontos az, hogy ismerje nem csak a műszaki adatokat, azokat, amivel dolgozik, hanem azoknak az embereknek is a tevékenységét, életútját, akik előtte végezték ezt a munkát.

A mi Baráti Körünk felvállalta, hogy az 1953-2018 közötti időszak vízügyi vezetőinek, pontosan 22 főnek a rövid életrajzát kutatással, gyűjtő munkával létrehozzuk. Ez a kis anyag elkészült, „mindössze” öt év telt bele, és a Múzeumok Éjszakáján, június 23-án, ezeken a tablókon lett bemutatva. Többen vannak itt a vezetők közül, akik itt, a tablón szerepelnek. Ebben valamennyi igazgató, igazgatóhelyettes, műszaki és termelési és gazdasági igazgatóhelyettes rövid életrajza, szakmai tevékenysége, - és nagyon röviden személyi, családi - adatai szerepelnek, ami a személyiségi jogokat nem sérti. Mindenkiel le lett ez egyeztetve. Ez a kis anyag megjelent a vízügyi igazgatóság házi nyomtatásában, és ki fog kerülni az igazgatóság honlapjára. Ez indított bennünket arra, hogy nemcsak a rövid életrajzot - ami tulajdonképpen egy ki kicsoda szerű anyag - hanem esetleg részletesebb életutat is ismerjen meg az utókor, a mai fiatalok, egyes vezetőkről, és ezt Takács Lajos igazgató úrral kezdtük. 2013. szeptember 23-án volt a 90. születésnapja, amit majdnem hasonló összetételben ünnepeltünk, akkor is készült vele egy riport, és videofelvétel, de sajnos nem sikerült. Úgyhogy elhatároztuk, hogy ezt a riportot megismételjük, és úgy gondoltuk, hogy mielőtt elérkezik a 95. születésnapja, az idén. Akkor szeretnénk egy új felvételt készíteni, és ez a mai nap lenne ennek a forgatása, mert azt szeretnénk, hogy már a születésnapra egy szerkesztett kisfilm is készüljön!

Nem is húzom tovább az időt, hanem átadom a szót az igazgató uraknak, és jó beszélgetést kívánok!

Bak Sándor:

Köszönjük szépen! Általában nem ennyi ember előtt szoktunk beszélgetni, egy kicsit most a szerepek felcserélődnek, mert amikor meg szoktál látogatni, akkor általában Te érdeklődsz a horgylétünk, a feladataink, a munkáink iránt. Most felcseréljük a szerepeket, és én igyekszem tőled kérdezni, és ebből a szempontból azt javaslom, hogy miközben örülünk neki, hogy ilyen sok régi kolléga is ellátogatott hozzánk, és érdeklődik a mai kis beszélgetés iránt, mi azért

beszéljünk úgy, annyira minden kötöttség nélkül, mintha ketten lennénk! Ugye, beszélgetésünk apropója részben azért az a 95 év, - csak kimondjuk ezt a számot, hogy 95 - de nehéz belegondolni is sokszor, hogy ez mi mindent takarhat, mi mindent jelenthet, és hogy 95 esztendőbe mennyi minden fér bele! Mennyi minden történhet ez alatt az idő alatt! Erre a kis beszélgetésre készülve csak néhány dolgot megnéztem, és kontrolláltam, hogy tényleg úgy volt-e?

Először is nem biztos, hogy tudod, hogy majdnem egyidős vagy a hangosfilmmel. A világon az első hangosfilmet egy nappal a születésnapod követően, szeptember 24-én, Berlinben mutatták be. Ugye, nem csak a Te pályád futott be gyönyörű ívet ez alatt az idő alatt, hanem azért a mozi is sokat fejlődött. Ezt is tudjuk. De ha arra gondolok, hogy kikről mondhatod el, hogy Te éltél velük egyszerre, hihetetlen a repertoár, egy részüket ma már a mai fiatalok csak egy budapesti közterület nevére ismerik. Te éltél egyszerre Blaha Lujzával, Jászai Marival, Franz Kaffkával, Anatole France-al, de ha a zenéből akarok példát hozni, már a Te életedben halt meg Puccini, de az is igaz, hogy utána végig élted a beat és rock korszakát is, tehát ugyanúgy, ahogy Puccinit, ugyanúgy a kortársadnak mondhattad John Lennont és a Beatlest is. Tehát 95 év az fantasztikusan hosszú idő, és ha hozzátesszük, hogy ebben azért volt egy már nem gyerekfejjel megélt világháború, volt egy forradalom, volt egy rendszerváltás. Ki lehet ragadni a történelemből 95 évet úgy is, hogy ne történjen ennyi minden ez alatt az idő alatt. Én azt gondolom, hogy abból a szempontból is szerencsés vagy, hogy történelmünk egy nagyon szép időszakának lehettél részese. El szoktuk követni azt a hibát, hogy ha beszélünk a vízügyes vezetőink, kollégáink életrajzairól, akkor valahol ott kezdjük, hogy mikor végezte az egyetemét, vagy mikor került az igazgatósághoz. Engedd meg, hogy most ne teljesen így tegyek, hanem menjünk egy kicsit visszább, és hadd kérdezzek arra rá, hogy mesélj valamit a családi gyökereidről! Milyen útravalót kaptál, hoztál magaddal? Mennyire volt ez, vagy mennyiben volt ez hatással az életutadra, a pályádra?

Takács Lajos:

Köszönöm szépen a lehetőséget. Nem lesz könnyű dolog válaszolni ezekre a kérdésekre, mert mindegyik kérdésre a válasz önmagában szinte egy regény. Itt lesz mindjárt a legelső kérdés is, hogy honnan jöttem, milyen családból? Igyekszem rövidre fogni a dolgot, mert ha hosszúra fogom, akkor napokat is itt tölthetnénk talán, de erre nincs szükség.

Egy nagyon szegény családból származom, s ezt nem csak azért mondom, mert valamikor divatos volt ezt mondani, hanem mert ez a valóságban is így volt. Édesapám napszámos ember volt, akkor dolgozott, amikor munka volt, - nyolcvan filléres napszámért, képzeljétek el - és amikor nem volt munka, akkor nem volt 80 filléres napszám sem. Abból éltünk, amit édesanyám összehozott a ház körül, - aprójószág, pár csibe, pár kacsa - aztán egy részét elfogyasztottuk, - a kisebbik részét természetesen, - a nagyobb része ment a piacra, eladta, és innen lett némi kis pengő /úgy hívták/.

Bak Sándor:

A családot milyen útravalót adott számodra, mi volt az, amit fontosnak tartottál abból, amit gyerekkorodban otthon láttál, megéltél?

Takács Lajos:

A lényeg az, hogy szegény család volt. Apám szegény ember volt, a kubikos természetesen egyet jelentett a szegénységgel, úgyhogy ő nekem nagy útravalót adni nemigen tudott, mégis amit tudott adni, ő is meg az édesanyám is azt mondták, hogy fiam, minden esetben, mindig igaz ember légy! Igazságot mondani, valóságot mondani, az kifizetődik, az meghozza a gyümölcsét, de ha az ember ettől eltér, akkor előbb-utóbb pórul járhat vele. Igazuk volt nekik, ezt megtanultam egy életre magam is.

A magam munkájáról ebben a korban. Mikor siheder korba kerültem, már alkalmas voltam arra, hogy cséplőgépnél dolgozzak. Az apám egész részes volt, és én meg fél részes voltam a gépnél. Nem volt könnyű munka a nyári melegben, izzadságban. Csípte az embert a pelyva, törek, ami rászállt a bőrére. Azért mégis maradtak kedves emlékek az emberben arról, mert egy pár cimborának a neve megmaradt a fejemben, és az is, hogy mi lett belőlük. Nem olyan sokra vitték, de mégis szeretettel gondolok vissza sok emberre. Azután voltak olyan emberek is, akik próbálták az embert próbára tenni, még attól sem tartva, hogy esetleg valami egészségi károsodást okozhatnak vele. Csak egy példát mondok. Úgy huszadik éves lehettem akkor, amikor ez történt velem, a mérleghez kerültem, a mázsához, ahol lemérték a búzát, és vitte a tulajdonos az övét haza, a gépét meg vitték a gyűjtőhelyre. És az egyik illető engem heccelt, hogy: - Nahát, küldjek segítséget ehhez a zsák búzához? Mondtam: - Nem kell János bátyám! Kérlek szépen, megfogtam a derekát annak a zsáknak, fellendítettem a vállamra a tele búzás zsákot, - hetven kiló volt - és elvittem a megfelelő helyre, ami ki volt jelölve. Ebből lehetett volna bajom is, de nem lett, hál' Istennek!

Így nézett ki az én ifjúkorom, sok munkával tele, és mondhatnám azt, hogy tanulsággal is, mert ha megjegyeztem, ha nem jegyeztem is meg, hogy ez most tanulság, akkor is az volt, mert egy élet során most is visszaemlékszem rá, hogy mit tanultam én akkor az őseimtől.

Bak Sándor:

Azután, ugye jöttek az iskolák...

Takács Lajos:

Persze, azt akarom mondani éppen, hogy azért iskolába is kellett járni, meg már akkor is, amikor a cséplőgéphez jártam, - a cséplőgép az időszakos munka volt - iskolába is jártam. A tanító bácsi, - Csete Józsefnek hívták - eljött hozzánk karácsony táján látogatóba, és lényegében azért jött, hogy a szüleimmel beszéljen, és rávegye őket arra, hogy engem írassanak be valami más, magasabb iskolába, csak az idényjelleg maradjon. Mondta is a szüleimnek úgy óvatosan, hogy el ne rontsa a dolgot, de azt kapta válaszul, hogy: - Tanító úr, nekünk ez van, amit itt lát, ebből nem nagyon futja! - De próbálják meg, az megéri! - és akkor elment a tanító bácsi. Apám akkor leültetett engem, és azt mondta: - Fiam, hallottad, mit mondott a tanító bácsi, szeretné, ha

tovább tanulnál. Nem tudom, neked mi a véleményed, akarod, vagy nem akarod, mert ha akarod, megnélkülözzük azt a rávalót, és beíratunk valamilyen iskolába. Azt mondtam, egy olyan iskolát, amivel anyagilag bírunk, - a család - elfogadnék, szívesen! Így kerültem a polgári fiúiskolába. Ott főleg iparosok gyerekei voltak, - szabómester, cipésmester, stb. családja, gyerekei - és én is odakerültem. Elvégeztem azt a polgári fiúiskolát, jó eredménnyel, utána jött megint egy választási lehetőség: - No, most akkor mi legyen belőled? Az apám azt akarta, hogy valamilyen ipart válasszak, méghozzá nyomdaipart, mert ő valamikor dolgozott nyomdában. Segédmunkát persze, természetesen, de közel került a nyomdászokhoz, megismerte őket, a mentalitásukat, stb., rendesnek találta őket, és engem is oda szeretett volna bevinni valahogy. És meg is tette, - beleegyeztem ebbe, megtette, - elmentünk együtt a Dürer nyomdába, ahol Nagy P. István volt a tulajdonos, és mondtuk, hogy miről van szó. Éppen volt nála felvétel, - mert az inasok éppen felszabadultak - és felvettek. Négy év volt akkor a tanoncidő. Leszerződtem nála. Nagy dolog volt, hogy négy év, de pénzt kaptam havonta. Havi 5 pengő fizetést kaptam tőle, mint inas. Ezt másoknak nem adták, de nekem adták. Hatalmas nagy pénz volt az akkor, gondolhatod. Öt pengő. Nagyon örültem neki, hazafelé már csörgetve a zsebemben, hogy az én öt pengőm csörög! Elvégeztem ezt a tanonciskolát, segéd lettem. Elvégeztem Békéscsabán a segédvizsgát, jól sikerült az is. Ott a tulajdonosnak a fiával életre szóló cserkész barátságot kötöttünk. Amikor ők kitelepültek Csehszlovákiába, akkor is mindig járogattunk egymáshoz. Na, de ez nem ide tartozik.

Tehát elvégeztem a tanoncidőt, és segéd lettem, a mester megtartott magánál, mert jó munkás voltam, és mondta, hogy megtart engem, ha nem akarok másfele menni, akkor itt maradhatok! Ott is maradtam, de nem sokáig, mert mi történt? Jött október 6-a, akkor volt Gyulának a szovjet felszabadítása, akkor vonultak be ide az oroszok! És előtte már aknával lőtték a várost, tehát pufogatás volt mindenféle, nem volt célszerű az utcára menni, de ezt abbahagyták, azután jöttek be! Csoportosan, természetesen kalasnyikovval a vállukon.

Akkor kezdtem ismerkedni ezzel a háborús helyzettel, a háborúval, meg a háborús emberekkel, és katonákkal, ki mi, milyen? De a munkának vége lett. Mindenféle munka leállt Gyulán, azt hiszem másutt is, itt nem volt munkalehetőség. És ezért a munkát a nyomdánál meg is szakítottam, felmondtam, eljöttem onnan. Egy darabig lötyögés volt jobbra-balra, nem csináltam semmit, csak figyeltük, hogy hol mi van, valami látnivaló, érdekesség. Azután megszelídültek valamennyire az oroszok is, úgyhogy csak a részegje maradt itt, mert a józanokat elvitték a frontra, de ezek veszélyesebbek voltak, mert bementek bárhová, és kérdezték: „Nyemci van?” És „nyemci” nem volt, de bort kerestek, meg más italt, valamit maguknak, és akkor még öntöttek rá. Nem volt kellemes vendégség azon a helyen, ahol voltak. És ez nem egy napig tartott. Hetekig, hónapokig tartott ez az állapot. Ebben nekünk semmiféle sérelmünk nem esett, rendkívül szerencsések voltunk mi, a család, mert Gyula szélső háza volt a miénk Szentpálfalván, és ott ütötte fel a sátrát a légvédelmi parancsnok. Egy légvédelmi üteg helyezkedett el körülöttünk, ha jönnek a német repülők, akkor majd tudják őket lövöldözni. Jöttek is a német repülők, de olyan alacsonyan jöttek, hogy a kéményeket majdnem levítették, úgyhogy mire az ágyúcsövet tudták volna mozdítani, azok már jó messze jártak.

Hogy mi volt a jó ebben a dologban? Az hogy a parancsnok ott lakott nálunk! A parancsnok egy nem akármilyen ember volt. A Kaukázuson túlról jött, középiskolai tanárember volt, iskolaigazgató. Bevitték katonának, de egy kultúrember volt. Amikor meglátta, hogy apámnak mennyi könyve van, és milyenek, ő lett a legjobb haverja. Mert apámnak Tolsztoj, meg néhány Tolsztoj korabeli író könyvei voltak sorozatban, és rettentően tetszett ennek a tisztnek, hogy itt Gyulán, a világ végén - mert neki az volt, a világ vége - ilyen orosz könyveket talál! No, ez erről elég is, végére értünk ennek bőségesen.

Bak Sándor:

Igen, ugorhatunk egy picit az időben. De csak annyit, hogy az is egy nagy, társadalmi, politikai szempontból is borzasztóan izgalmas, és nem is egyszerű időszakra esett, amikor te egyetemre jártál. Erről az időről milyen emlékeket őrzöl?

Takács Lajos:

Azt lehet mondani, hogy a legszűkebb emléket őrzöm talán erről az időről, mert egyetemi élet nem folyt. Az egyetem bezárta a kapuit, tehát oktatás nem folyt, de azért jöttek-mentek a fiatalok is, meg a tanszemélyzet is, nem tudom mit csináltak. Bejártak, hogy ne legyenek otthon, vagy az is lehet, hogy híreket szedtek össze, de volt forgalom, mozgalom, de tanítás nem volt, semmi. Úgyhogy egyetemi élet, amíg ez az orosz megszállás tartott, addig nem folyhatott. Utána aztán már kezdett valami. És abban az időben is megkezdték a munkát az egyetemi oktatók, és próbáltunk lépést tartani a tanmenettel, úgy-amennyire. Nagyon kellett volna igyekezni, hogy utolérjük önmagunkat. Nem egészen sikerült ez. Elég vegyes társaság volt a mi osztályunk, volt ott papnövendéktől kezdve katonáig, - rangos katonáig, - meg több vállalkozó, tehát elég népes társaság volt, és sokféle ember jött össze, és mind szeretett volna diplomát szerezni. Amikor összejöttünk a végzés után az első ötéves találkozóra, csak csodálkoztunk, hogy kiből mi lett. Nagykövettől kezdve főpapig mindenki volt, csak csodálkoztunk, hogy nicsak, a Pista meg a Jancsi mire vitte. Én szerényen maradtam a szakmában akkor is, és örültem neki, hogy végre diploma volt a kezemben.

Ott érdekes dolgaim voltak, elmondom, mert szeretek dicsekedni ezzel. A matematika tanárom egy nagyon-nagyon hozzáértő, és a témáját nagyon kedvelő ember volt, úgyhogy szerette volna tölcsérrel belénk önteni a matematika tudományát. Mindent el is követett, hogy ezt megtanuljuk. Persze ez nem mindenkire volt egyforma hatással. Rám igen, mert én szerettem a matematikát. Úgyhogy olyan helyzet is előadódott, hogy amikor el kellett menjen óra közben valahová, mit tudom én, hova, - nem kérdezhettük meg tőle, - akkor azt mondta, hogy: - A Takács úr jöjjön ki. Takács úr kiment, és akkor kéri: - Mindenki a kezét szíveskedjék föltenni: - Elfogadják? - Hogyne! Ezt kórusban elfogadták. Nekik is jobb volt. Úgyhogy amíg vissza nem jött a tanár úr, addig én szórakoztattam ott a fiatalságot. Aztán még olyan is volt, hogy kitolt velem ez a tanár, mert vicces ember is volt. Egy alkalommal azt mondta, hogy - A jövő órát, amely dupla, két óra, nem úgy csináljuk, mint eddig szoktuk, hogy megkezdjük ismétléssel, és a második órán tovább haladunk, mert most nem leszek itt, hanem csak a második órán jövök be.

Megkértem a Takács urat, hogy az első órát, az ismétlést helyettem bonyolítsa le önökkel. - Elfogadják? - Hogyne, elfogadják!

Bak Sándor:

Nos, úgy tudjuk, hogy egy kicsit szerencsénk van, hogy a végén nem egyetemi matematika tanár lettél.

Takács Lajos:

Nem lesz szerencsétek, mert mindjárt jön, hogy nem jött be az illető tanár, úgy, ahogy mondta, ezt betartotta, de azt nem tartotta be, hogy ismétlés lesz, és továbbhaladás meg nem lesz. Tehát ismétlés nem volt az első órán, hanem megpróbáltunk tovább menni a könyv alapján, - jegyzet alapján. Ez nekünk nem sikerült, abba is hagytam. Eljött a második óra, és megjött a tanár úr - Na, Takács úr, hogy ment a dolog? - Semmi probléma, tanár úr! És ő akkor átvette, és folytatta az új anyag átadását, a második órán, de azt nem tudta, hogy az első órán mi is nekiálltunk küszködni, és nem nagyon ment a dolog.

Az egyetemi időszak egyébként valahogy természetesnek tűnt énnekem, nem volt benne semmi komplikáció, semmi nehézség. A jegyzetek jók voltak, meg is kaptunk minden jegyzetet kellő időben. Nagy dolog volt akkoriban még, hogy minden jegyzet megjött időben. És fölkészültünk - már aki - az órákra, és így azután tudtunk haladni is előre.

Az egyetemi évek politikával nem nagyon foglalkoztak, vagy mondhatnám, semmivel, már akkor megszűntek ezek a felvonulások a Bem szoborhoz, meg ide, meg oda. Ilyen már nem volt akkoriban. Még néha volt olyan, hogy a nagyteremben, az aulában volt valamilyen politikai célú összejövetel, de hát, oda se nagyon figyelt erre senki.

Bak Sándor:

Értem. Akkor lépünk közelebb a vízügyhöz. Beszéljünk arról, ahogy a vízügyhöz kerültél. Kikre emlékszel abból az időszakból jó szívvel, akik már itt voltak az igazgatóságnál, és hogy is történt, hogy Gyulára, a Vízügyi Igazgatósághoz jöttél?

Takács Lajos:

Igen, ez regénybe illő, de igyekszem rövidre fogni. Most már látom, hogy nem lehet itt végtelenül mesélni.

Tehát engem a légmentesítőtől kirúgtak, le is fokoztak, rangomtól megfosztottak, és elbocsátottak, minden anyagiak nélkül. Ott álltam két kis gyerekkel, síró feleséggel, pénz nélkül! Próbáltam, persze, utánajártam Békéscsabán, hogy ilyen szakmai munkát - amihez értettem valamit, mert dolgoztam benne az Állami Építészeti Hivatalnál - találnék-e. Találtam hat ilyen céget, ahol bitumennel, kővel, burkolattal, hengerléssel, stb. - ilyesmivel - foglalkoztak, és ott bejelentkeztem, hogy: - Szívesen vállalnék munkát önöknél. Ilyen múltam van, - meg kellett mondani azt is, hogy mi van - azt mondták, majd értesítenek. Volt, aki még arra sem méltatott,

hogy telefonon felhívjon. Két helyről kaptam választ, hogy szívesen beszélne velem erről a témáról. Egyik a megyei Építőipari Vállalat volt, Zelenyánszky Gyurka bátyám volt az igazgató, úgyhogy ismerős is volt, el is mentem hozzájuk, az irodájukba. Előadtam, hogy munkahelyre volna szükségem, nekik meg szükség lett volna egy építőmunkásra, de kikötötték, hogy majd értesítenek, ha majd lehet valami. Hazamentem. Egyik délelőtt - négy-öt nap múlva - levél jött tőlük, hogy elnézést kérnek, sajnálják a dolgot, de ebből nem lehet semmi, mert a megyei pártbizottság nem járult hozzá, hogy ilyen személyzettel töltsék fel a hiányzó helyet, hogy ne 56-os forradalmárokkal népesítsék be. Aztán a többi hat hellyel is felvettem valamilyen kapcsolatot, hogy - Na, akkor mi lesz, lesz-e belőle valami? Nem lett semmi, tehát a hat helyen nem találtam egyetlen olyan lehetőséget, ahol elhelyezést nyerhettem volna. Mégpedig elsősorban azért nem, mert politikai múltam volt. Pedig a politikai múltam nekem egyáltalán nem volt semmi, annyi volt, hogy egyénileg vonultam fel egynéhány helyre, mert a kíváncsiság azért vitt, hogy na, miről lesz szó? Kíváncsi voltam rá.

Tehát nem volt Békéscsabán állás, hazajöttem Gyulára, itt lötyögtem a városban, találok egy fiatal úriemberrel: - Lajos, örülök, hogy látlak, mi van veled? Miért vagy így elszontyolodva, látom, csüng az orrod! - Te is így sétálnál, - mondom, - ha hasonló helyzetben lennél! - Mi a baj? Mondom: - Nem tudok állást találni! Az illető Papp Gábor volt, a nevét talán ismeritek néhányan, Papp Gábor mérnök kolléga volt, nálam hat-hét évvel volt idősebb, ennyivel korábban is végzett, természetes, jó barátságban voltunk egymással, és mondtam neki ezt a helyzetet, hogy mi van.

Azt mondja: - A vízügyet kérdezted már? - Nem, - mondom - nem vagyok ismerős vízügyi berkekben. Azt mondja: - Holnapután ráérnél? - Persze, ráérnék! Egyebem sincs más, mint ráérő időm! Azt mondja: - Akkor elviszlek én téged oda, és beszélhetnénk az igazgatóval.

De közben ő beszélt Cseppentő Zsiga bácsival, ő volt a műszaki vezető. És Zsiga bácsi végig kérdezett engem, és kikérdezett, mit dolgoztam korábban az Állami Építészeti Hivatalnál? Ott éveket - 11 évet - dolgoztam, először műszaki rajzolással kezdtem, de azután voltam már ilyen területen is, mint munkavezető.

Tehát mentünk Papp Gáborral az igazgatóhoz, várt bennünket, tudta, hogy megyünk. Ott volt Cseppentő Zsiga bácsi, - már bent ült nála, - és mondtam, hogy mi járatban vagyok. Azt mondta Kurta József, hogy nem lehetetlen a dolog, mert neki éppen szüksége van most műszaki vezetőkre. Értett ez alatt csoportvezetőt, munkavezetőt, meg ilyesmit, és - azt mondja - lehet róla szó. Április 1-én be is lehet állni. Hű, én meg voltam döbbenve, lepődve, hogy ilyen gyorsan megy ez, és én pártbizottság nélkül megyek, ez fantasztikus! Természetesen beleegyeztem, és mentem is április 1-én munkába! Jó helyre, az árvizes osztályhoz, Nagy Gyurkához kerültem beosztásra. Nem tudom, milyen munkákat adott, de többek közt fő munkaként adta a Fekete-, Fehér-, Kettős-, Hármaskörös gátállapotának a felmérését. Ez nagy, hosszan tartó munka volt, hónapokig tartott, míg végeztünk vele. Köblös Béla volt a társam a régi állományból, a vízügytől, vele együtt dolgoztunk. És amikor Cseppentő Zsiga bácsitól meg mertem kérdezni, hogy lehet, hogy a pártbizottság kimaradt ebből a dologból, ő azt mondta,

hogy a Kurtának ez nem sokat számít, Ő nem sokat törődik azzal, hogy a pártbizottság mit gondol, mit akar. Ő ezt így gondolta, így csinálja, kész! Én örültem neki, hogy ezt így csinálta. Így kerültem a vízügyhöz!

Bak Sándor:

Nagy Gyurka bácsit, Cseppentő Zsigmondot említetted, de kik voltak még abban az időben a nagy generáció tagjai?

Takács Lajos:

Voltak, hogyne! Nagy Gyurkánál nem voltam nagyon sokáig, néhány hónapig lehettem nála, főleg a sürgős munkákat kellett megcsinálnom, de onnan mennem kellett tovább. Ambrus Lajoshoz kerültem, a Vízrendezési Csoporthoz, itt azután végleges is lettem. Ott kellett maradnom, Lajos ragaszkodott hozzá. Ez nehéz téma volt, nagyon nehéz, még beszélni is nehéz róla, óvatosan merek csak fogalmazni, szóval nem tudtunk egy nyelven beszélni, és ebből bajok származtak mindig. Lajos, ahol tehetett, ott kiszúrt velem, nem kicsit, hanem nagyon is. Amikor olvadt a hó, és térdig lehetett a lucokban járni, akkor küldött ki engem műszaki ellenőrzésre. Elmentem. A gumicsizmámnak a tetején bement a víz.

Tehát így teltek az első hónapok a vízügyi igazgatóságnál, ilyenfajta munkákat kellett végezniem.

Később aztán önálló munkát is kaptam. Nagy Gyurka szeretett maszekolni, különösen mentek akkor a halastavak, meg a rizstelepek. Ez a két dolog ment. Kaptam egy területet tőle, cetlire volt ráfirkálva, hogy milyen helyrajzi számú, mennyi terület, és hogy tervezek ide halastavat! Életemben nem terveztem halastavat, ezért aztán próbáltam kicsit utánanézni, hogy másik halastó rajz hogy néz ki, és én is próbáltam valami hasonlót csinálni, és képzeld el, jó lett! Jó lett! Igen, úgyhogy Gyurka elfogadta. Hanem Gyurka engem csak aprópénzzel fizetett ki, nagyon keveset adott, és ezt megtudták a többi kollegák. És volt közöttük olyan, - épp Papp Gábor, - aki elkapta Gyurkát, és letolta a sárga földig, hogy: - Nem szégyelled magad, hogy ezt a kezdőt, aki nem is tudja, hogy milyen tarifákkal lehet itt dolgozni, ilyen helyzetbe hoztad! Ennek az lett az eredménye, hogy Nagy Gyurka még 300 Ft-tal megtoldta a korábbi juttatását. Nagy pénz volt akkor még háromszáz Ft, nem a mai háromszáz Ft volt. Nos, így mentek az első időszakok a vízügynél, utána nem kerültem el a vízrendezőktől, ott maradtam végig, és én voltam, aki Ambrus Lajost elbúcsúztatta, amikor kilépett a cégtől, én meg ott maradtam, már mint igazgató.

Bak Sándor:

Igen, ez már egy másik történet, de ugorjunk is erre. Ugye, ez már 1966? És ha végignézzük, hogy milyen igazgatói kar volt akkor az országban, ma ezeket az embereket szokták, mint az ágazat ikonikus vezetőit említeni. Elég, hogyha csak a győri Putz Jóskára gondolok, vagy a székesfehérvári Karászi Kálmánra!

Takács Lajos:

Igen, Karászi Kálmán volt az első számú igazgató.

Bak Sándor:

Vagy Dr. Szei János Baján, vagy mondjuk a miskolci Vezse Sándor, tehát egy nem akármilyen csapatba kerültél, de hogy is lettél igazgató, azon túlmenően, hogy egy kicsit - ugye - érdekessége a dolognak, hogy azt a Kurta Józsefet váltottad, akinek egyébként hálás voltál?

Takács Lajos:

Ez nem csak érdekes volt, Sanyikám, ezt én megélni nehezen tudtam, nagyon nehezen tudtam ezt elfogadni. Na, szóval, Gyulán nagy árvíz volt abban az esztendőben, jeges árvíz volt, fel kellett robbantani a Fehér-Körös töltését, hogy a víz a Nagydeltába bemenjen. Lejött Dégen elvtárs is erre az időre, hogy ezt az eseményt megnézzék. Én ott találkoztam vele először, kinn a parton. Beállították a tölteteket, stb., vártuk a parancsot, hogy lehet robbantani, és fel is robbantottuk, sikeres volt a robbantás, bezúdult a víz, és feltöltődött a Nagydelta, annyira, hogy majdnem a tanyák ereszt csurgójáig ért a víz. 2,0 m - 2,5 m-es árvíz került bele.

Nem sokkal ezután ismét lejött a Dégen elvtárs ide.

Bak Sándor:

Ez már az árvíz utáni kiértékelés kapcsán volt?

Takács Lajos:

Igen, a kiértékelés kapcsán jött le, mert a Cseppentő Zsiga bácsi szobájában ültünk le néhányan, öten-hatan összesen az akkori vezetők közül, és akkor még be kellett számolni bizonyos belső dolgokról is, hogy Dégen erről is tájékoztatást kapjon. Megkapta a tájékoztatást, nem mondott rá semmit, hanem megköszönte, és elköszönt tőlünk. Csak később tudtuk meg Ilikétől, - a titkárnőjétől, - a világ legokosabb nőjétől.

Hol hagytam abba, hol a vége?

Bak Sándor:

Hogy megtudtad utólag, merthogy Dégen igazából nem nyilatkozott.

Takács Lajos:

Nem nyilatkozott semmit Dégen, hanem később jött a szóbeszéd, a suttogó propaganda, hogy nem Papp Gábor lesz az igazgató, mert a megyei párt nem járult hozzá, hanem a Takács Lajos lesz az igazgató. Ezen én csak nevettem, és legyintettem rá: - Mit beszéltek hülyeségeket? El is hagytam, nem törődtem vele, közben teltek a napok, hetek, egyszer csak telefon szól nálam, és a Személyzeti Főosztályról hívtak fel, hogy menjek fel - ekkor és ekkor - a Személyzeti Főosztályra. Ekkor már gyanítottam valamit. Fölmentem, és mondták nekem, hogy a Dégen

elvtárs kívánsága, hogy próbáljanak velem megegyezni, hogy felvigyenek engem Budapestre. Az nem ment, de az igazgatóság, az ment. Először tehát föl akartak vinni valamilyen osztály- vagy főosztályvezetőnek. Én inkább elvállaltam az igazgatóságot, - nem könnyen, de elvállaltam, - mert ha nem vállalom el, akkor továbbra is cipőpucoló lehettem volna a vízügynél.

Tehát a vízügyi igazgatóságnál ilyen furcsa módon nekem jutott osztályrészül az, hogy én beüljek a Kurta Jóska székébe. És itt jött az én lelkiismeretem, hogy a Kurta Jóska, aki engem fölvelt, a nincstelenségből kiemelt, lehetőséget nyújtott, stb. stb., annak én most a megüresedett székébe üljek bele? Ez nekem nem ment! Sehogy se ment! Még a mai napig bánt a dolog, ha eszembe jut.

Bak Sándor:

Mert, ugye, ráadásul a szék nem is úgy üresedett meg, hogy ő elkerült volna az igazgatóságtól! Ő továbbra is az igazgatóságon volt.

Takács Lajos:

Igen, ott volt, igen, úgysem engedtem volna, hogy elmenjen! Kapott egy mezőgazdasági főmérnöki címet, és ezzel a címmel ő megvolt.

Mi következik?

Bak Sándor:

Most tulajdonképpen az következik, amire mi úgy emlékszünk vissza, hogy a vízügy aranykora. Mert, ugye, azért a stabilitás, a kiszámíthatóság, a rengeteg fejlesztési lehetőség, ami ebben az időszakban volt, és ami szerencsésen egybeesett, találkozott a Te igazgatói tevékenységeddel, az ez az időszak volt.

Takács Lajos:

Tiszta véletlen!

Bak Sándor:

Nyilván nagyon sok dolog lehet, amire ebből az időszakból - pontosan a rengeteg fejlesztés kapcsán, - szívesen emlékszel! Meséld el!

Takács Lajos:

Nekem az a szerencse jutott osztályrészül, hogy abban az időben lehettem igazgató, amikor egyben védelemvezető is lehettem, - és voltam is - tehát a nagy árvizek időszakában. 1970-től négy évenként, a futball-világbajnokságok időszakában, minden negyedik esztendőben megjött az árvíz, vagy tavasszal, vagy ősszel, de az mindig megjött. Úgyhogy számoltunk is rá már mindig jó előre.

Itt jegyzem meg, nem tartozik talán egészen ide, de mégis fontos a későbbiek szempontjából, hogy itt tanultam meg, hogy milyen fontos a személyi kapcsolatoknak a kiépítése.

Mert ha én egyszerően egy igazgatóként, mint aki kettőig sem tud számolni, beül és viszi a megyei párttitkárt, bemutatni az árvízi helyzetet, akkor az nem nyert semmit, meg a vízügy sem nyert semmit ezzel.

A megyei párttitkár is tudomásul vette, hogy egy fajankó, itt ültem mellette, kiszáll az autóból, és el van intézve. Nem így történt. Barátságot kötöttünk, de nem csak övele, hanem több mással is. Én erre sokat adtam, nagyon sokat. Most ne gyanakodj rám, mert nem elvtelenség! Nem elvtelenség! Tehát nem egy haszonleső, mondvacsinált valamiről van szó. Olyan emberekkel találkoztam, mint például Csatári Béla, - ha emlékszel a nevére – aki tökéletes ember volt! Ilyenekkel kötöttem barátságot, de ez a barátság közben arra is jó volt, hogy ha szükségem volt valamire, akkor rajtuk keresztül mindjárt hozzá tudtam jutni. Úgyhogy mai napig is próbálom a fejébe táplálni fiatal kollégáimnak, hogy a személyi kapcsolatokra nagyon nagy gondot kell fordítani, és nem visszaélve vele soha, mert arra rájönnek, és akkor vége!

Bak Sándor:

Említetted a nagy árvizeket, és valóban: 1970, 1974, 1980, 1981, tehát jutott belőle Neked bőven, amikor nagy árvizeknek voltál védelemvezetője. Van-e valami olyan esemény, vagy olyan különlegesen izgalmas dolog, ami nagyon élénken megmaradt benned, mert fontos volt, vagy nagyon nagy tétje volt?

Takács Lajos:

Egyik ilyen, ami eléggé felkavart engem, hogy a debreceniek kezelésében volt a Hortobágy-Berettyónak egy szakasza, és a Berettyó folyónak egy szakasza, és eszük ágában sem járt ezt nekik részemre felajánlani. Na, most én ezt nem tartottam jónak, hogy a mi területünkbe mélyen benyúlva egy idegen cég - ha mindjárt vízügyi is, de idegen cég - kezelje azt a folyószakaszt, és védekezéskor ő védekezzen rajta. Úgyhogy én elkezdtem működni ebben az ügyben, először Papp Ferit próbáltam meggyőzni. Nem sikerült, sőt még ellenséges hangot ütött meg Feri, de azután lebonyolítottuk a nagy árvizet az 1970-est, akkor utána eljártam az OVH-nál is, és próbáltam ott is meggyőzni azokat, akikre tartozik, így az árvizes Sipos Béla bácsit is - ő volt akkor az árvizes osztálynak a főosztályvezetője, - próbáltam meggyőzni arról, hogy ennek a két folyószakasznak itt van nálunk a helye, hiszen mélyen bejön a területünkre. El is fogadták ezt, és hogy, hogy nem, írásba is adták, hogy átsatolják hozzánk a Hortobágy-Berettyó és a Berettyó közét. Megtörtént, de örök harag lett Papp Ferivel, de hát mit csináljak, ezt hozta az élet! Aztán volt a másik ilyen területszerzés, Szeged irányába.

Bak Sándor:

Az 1973-as. Szegeden azért nem vagy ilyen népszerű, mint Gyulán, ezt hozzátenném! Egyszer egy beszélgetésben Vámos Sanyi, volt sarkadi szakaszmérnök kollégánk röviden akart bennünket jellemezni, és azt mondta, hogy Takács Lajos volt a szerző, Bak Sándor meg az őrző!

Az én őrző szerepem most nem érdekes, de a Te szerző szereped annak idején... - Hogy sikerült ezt elérned annak idején?

Takács Lajos:

Kérlek szépen, mindenkit meg kellett győzni, mindenkit, legjobban a Békés Megyei Tanács vezetőségét, főleg Klaukó Mátyást! Klaukó pártvonalon nagy ember volt, elég jól mozgó ember, tehát, ha ő ott szólt valamit, arra odafigyeltek odafenn, Pesten! Őt bosszantotta, de engem is bosszantott, hogy ha probléma volt a belvizekkel, akkor Békéscsabán a szegedieknek kellett védekezni! Milyen dolog az, hogy Békéscsabáig benyúlik a szegediek területe? Engem bosszantott ez! Még ha jónak lehetne mondani, akkor is bosszantott! Munkálkodtam is ebben az ügyben, olyan embereket, mint a Klaukó, felvilágosítottam, hogy ez így, ahogy van, nem jól van! És e felvilágosító munkák annyit hoztak, hogy illetékes helyeken ők ezt megkonzultálták, megbeszélték és elfogadták, és egyetértettek, és jött nekem a drót vissza, hogy meg lehet vízügyi vonalon is próbálkozni a dologgal, mert úgy látszik, hogy megy. És ment a dolog, megkaptuk az egész Szarvasi Szakasz mérnökséget. Ez, ugye, óriási terület! Kétszer akkora, mint a korábbi szakasz mérnökség volt régen. Akkor én birtokba vettem szépen azt a területet, tettem oda új szakasz mérnököt, építtettem neki egy családi házat, - miért ne építtessek, mikor volt téglá is, meg malter is! Szóval így ment az élet akkor!

Bak Sándor:

Remélem, a mostani szakasz mérnökök ezt nem hallják! Rajtam is számon kérik a családi házat!

Takács Lajos:

Miért, hogy ne hallják? Csak hadd hallják!

Bak Sándor:

Viszont tennék egy kis kitérőt: Dégen Imre. Te Dégen Imrével közismerten, köztudomásúan nagyon jó kapcsolatot áptál, és ugye, ma a dégeni vízügyet azért kicsit mintaként is tekintik, és Dégen Imre személyét is tisztelet övezi. Ugyanakkor az is kétségtelen, hogy azért vannak kritikai hangok is Dégen Imre személyével kapcsolatosan, akik elsősorban a vezetési stílusát kritizálták.

Például közös ismerősünk, Dr. Mosonyi Emil professzor úr is - a vele készült riportkötet elején - keményen fogalmaz Dégen Imrével kapcsolatosan.

Kérdezném, hogy Te milyen emlékeket, milyen benyomásokat őrzöl Dégenről?

Takács Lajos:

Nem jó embert kérdezel, mert én elfogult vagyok.

Bak Sándor:

Nem baj, az elfogult vélemény is vélemény!

Takács Lajos:

Dégennel én elfogult vagyok, mert én nagyon sokra tartom, sokra becsülöm.

Olyan dolgot tett ő, - mint szeretik használni azt a vízügynél, - hogy második honfoglalás. Ő megcsinálta a második honfoglalást, azzal, hogy egységbe foglalta a vízügyet. Ez nem volt addig egységes, mint ahogy most sem az egészen, most több minisztériumi hatáskörben van, és ez nem jól van így.

Na, szóval, nehéz kérdés, amit feltettél, a Mosonyi, nehéz, mert nem értek vele egyet. Megpróbálom szépen elmondani, hogy miért. Egyik mérnök ember a másik mérnök emberre nem mondhatja olyat, még ha igaz is, amelyet ő mondott, hogy nem volt mérnök Dégen, de nem is igaz, olyan mérnök volt, mint ő, vagy mint a Takács Lajos!

Dégen csodálatos koponya volt, olyan dolgokat látott előre, amik öt év múlva, tíz év múlva következtek be, és azt ő már érzékelte, és fölhasználta a terveiben. Nem a rajzolt terveiben, hanem a fejben lévő tervekben. Szóval én nagyon-nagyon nem tudok egyetérteni a Mosonyival, - én őt nagy mérnöknek tartom, ezzel semmi problémám nekem nincsen, de úgy az emberi magatartásával nem tudok kibékülni, nem tudom el se fogadni. És egyszerűen nem tudom, hogy fejezik ki az emberek, amikor valaki nem viselkedik úgy, ahogy kellene.

Bak Sándor:

A Te véleményed ebből a szempontból fontos, hiszen nem csak a jó kapcsolat, hanem annak okán is több rálátásod volt erre, - és erre mindig is nagyon büszke voltál tulajdonképpen, ha úgy tetszik, -hogy 1974-től még közelebbi, vagy az ágazat vezetésében is ténylegesen részt vevő munkatársa is lehettél, amikor meghívott Téged az OVH Kollégiumába, ami az OVH-nak a vezető testülete.

Takács Lajos:

Az a vízügynek a „minisztériuma” volt tulajdonképpen. Ha nem a vízügynél van, hanem az Országgyűlésben van, ott minisztérium, de itt nem minisztérium, itt kollégium lett. Örültem neki, valóban örültem, és hasznomra is volt, bár nem kihasználni akartam ezt egyszer se, de hasznomra volt. Sokat tanultam náluk.

Hol is hagytuk abba?

Bak Sándor:

Dégenről beszéltünk,de

:

térjünk vissza a vízügyhöz. Azt azért nyugodtan mondhatjuk, hogy a Te igazgatói működési időszakod a fejlesztések időszaka volt a Körös-vidéken.

Amikor szivattyútelepek, öntözőművek, duzzasztóművek, sok minden épült. Melyekre vagy a legbüszkébb?

Takács Lajos:

A határtöltésekre, a Sebes-Köröstől a lokalizációs töltésre. Igen, felsorolni is hosszú volna ezeket a dolgokat, valóban sok építkezés történt.

De kellett is. A fajlagos kiépítettség megint országos első lett, úgy tudom, - pár éve már szem elől tévesztettem, de - amikor nyugdíjba mentem, akkor még első helyen volt.

És törekedtem is arra, hogy ez így legyen, mert síkvidék vagyunk, nekünk a szivattyú a mindenünk. Ha a szivattyú jól működik, akkor nincs nagy baj, ha a szivattyú nem működik, akkor már nagy a baj!

Bak Sándor:

Úgy tudom, volt olyan is, amikor úgy vállaltál fel fejlesztést, hogy azért ahhoz még nem volt teljesen biztosított az anyagi háttér, de közben azt is megoldottad!

Takács Lajos:

Miket kinyomoztál! Igen, hát volt ilyen eset is. Úgy gondoltam, hogy aki mer, az nyer, én megpróbáltam, Úgy gondoltam, hogy ha nem megy, - Istenem - legfeljebb fejemet veszik, bár nem nagyon hittem, hogy a múltam alapján megtörtént volna, de mégis a veszélye fenyegetett!

Bak Sándor:

Ez - jól tudom, hogy - a Körösladányi duzzasztó volt?

Takács Lajos:

Igen, az nagy eset volt. A Körösladányi duzzasztót két embernek kellett rajtam kívül akarni, hogy legyen. Egyik volt az OVH elnöke, aki feltétlen akarta a duzzasztót, a másik volt a Megyei Tanács elnöke, Klaukó Mátyás, aki akarta volna a duzzasztót, de miután Dégen akarta, ővele nem akarta, már csak azért sem!

Én mindenképpen szerettem volna azt elérni, hogy mindenki akarja, hogy legyen duzzasztó, mert csak így lehet belőle duzzasztó, mert pénz alig volt hozzá! És sikerült nekem elérni azt Klaukónál, hogy szóba állt az Országgyűlésben Dégenel, és együtt sétáltak a folyosón. Tetszett nekem ez a dolog, ez a kibékülés, mert most már el tudtam indulni ez ügyben, épülhetett a duzzasztó is.

A duzzasztót megcsináltuk, csak egy váratlan hiba történt az építés közben, a próbaüzemnél.

Most tönkre van menve a duzzasztó? Nem így van?

Bak Sándor:

Most elkezdjük a rekonstrukcióját, ugye, a '77-es felépítést követően nagy rekonstrukciója nem volt.

Más téma: Egy 1974-es eseményre kérdeznék rá. Azt tudjuk, közismert rólad, hogy aktív időszakodban is, de azt követően, nyugdíjazásod óta is kicsit szíved csücske volt, és maradt is a Hosszúfoki Bodoki Károly Vízügyi Múzeum, amit '74-ben alapítottál.

Mi volt a célod ezzel, honnan jött az ötlet?

Takács Lajos:

Egyszerű a válasz erre, a '970-es országos vízügyi szemlélet olyan volt, - az árvíz és a belvíz, - hogy az 1970-es árvíz felszínre hozta.

A '970-es árvíz sok mindent felszínre hozott. Volt sok olyan régi árvizes eszköz, ami már csak lom volt, a helyet foglalta, felesleges volt, amitől meg kellett volna szabadulni, és nagyon sokszor visszajutott a gátórhöz, tűzre került egy része. Ezt későn vettem észre, és akkor le is állítottam mindent. És elrendeltem, hogy a szakaszmérnökök saját maguk nézzék meg, hogy mi van ebben használható, és mi nem, mi az, ami tényleg tűzre való, és van-e, ami valamire használható. A valamire használhatóságot úgy értettem, hogy nem feltétlen a gáton használható, hanem vízügyi emlékként, - eltenni, és majd előszedni - megmutatni az utódoknak, hogy na, ilyen is volt, ezzel dolgoztunk. Hát, ilyen volt például éppen az istrángos cölöpverő, amiről már csak mesélni tudunk az újabb munkavállalóknak, mert már nem láttak ilyet!

Bak Sándor:

Hacsak el nem vesszük őket Ó-Pusztaszerre.

Takács Lajos:

Igen, apropó, ha már itt tartunk, Te voltál olyan kedves énnekem azt mondani egy alkalommal, hogy talán két helyen is sikerült ilyet találni, tehát hogy két helyen is leltél Te ilyen alkalmatlanságra, ami ha nem is megszerezhető, de esetleg lerajzolható, vagy lefényképezhető, vagy valami ilyen történhetne vele, mert akkor megcsináltatnánk mi itt utódjának a másolatát. Nem tudom, hogy ez a dolog hogy áll?

Bak Sándor:

Kiestél a szerepedből, Lajos bácsi! Ennyi ember előtt, azonnal valami ígéretet akarsz belőlem kivásalni a cölöpverő vonatkozásában. Értem én.

Takács Lajos:

Ez az én módszerem!

Bak Sándor.

Tudom.

Igen, sajnos, olyat nem tudunk felkutatni, ami megszerezhető, elhozható lenne, de nyilván az, hogy azért kiállítási darabként kettő még létezik az országban, azt a lehetőséget persze magában hordozza, hogy ez lemásolható legyen.

Takács Lajos:

Igen, igen. Nocsak, mit léptünk ebben?

Bak Sándor:

Tudtam, hogy baj lesz, ha a múzeumról kezdünk beszélgetni!

Ebben nem léptünk, tudjuk, hogy hol van ez a kettő, azért is említettem, hogy az egyik Ó-Pusztaszeren, nyilván ez a lemásolás elvileg lehetséges, de ezt még nem tettük meg.

Takács Lajos:

Akkor ennek az új mondatnak a kezdőbetűje - a nagy „A betű” - bennem megmaradt, de a folytatással még jövök. És addig nem halok meg, amíg az istrángos cölöpverő ott nem áll!

Bak Sándor:

Tudtam én, hogy nem kell ezzel sietni!

Takács Lajos:

...vagy a hű mása nem áll.

Bak Sándor:

Kössünk egy egyezséget Lajos bácsi!

Takács Lajos:

Nos, kössünk!

Bak Sándor:

Én kész vagyok azt lemásoltatni, és megcsináltatni, úgy, hogy valahol együtt, a 100 éves születésnapodon felavathassuk!

Takács Lajos:

Hű, a szentségit neki! Ez nagyon komoly feltétel!

Bak Sándor:

Jó! Ez a feltétel csak félig komoly, inkább a kívánságainkat, vagy a vágyainkat fejezi ki! De azért...

Takács Lajos:

De belemegyek, mert a „vis major” fogalmát ismeritek, van ilyen! Tehát akkor, ha jön a „vis major”, és akkor én fel vagyok mentve!

Bak Sándor:

Így van! Erre mindig hivatkozhatasz, neked dolgod van!

Na de azért térjünk vissza a Bodoki Károly Múzeumhoz, mert azért, hogy egy vízügyi igazgatóság egy ilyen létrehoz, azt gondolom, hogy az abban az időben sem volt egy szokvány, egy mindennapos dolog, Te mégis fontosnak tartottad, mégis elindítottad. Hogy sikerült ez?

Takács Lajos:

Igen! Először is, más igazgatóságnál is található volt ilyen már akkor is, például a szolnoki igazgatóságnál is volt már egy gyűjtemény, hogy nevezték-e múzeumnak azt pontosan nem tudom. Ezt Hegedűs Lajos nekem megmutatta, szép rendben volt minden, ott az első írógéptől kezdve végig minden megtalálható volt. Úgyhogy sajnos nem voltam úttörő ebben, mindegy, nem vagyok hiú ember! Tehát láttam azt, hogy rengeteg olyan holmi megy tönkre, megy tüzre, vagy mit tudom én, mire másra használják föl, ami mint vízügyi emlék, maradhatna, és a későbbi vízügyi emberek képet alkothatnának arról, hogy milyen eszközökkel dolgoztak az elődeik. Mert erre szolgál javarészüket, karóverő sulyok, meg egyéb ilyen dolog, ma már gőzkalapácsok vannak, nem is gőzkalapács, elektromos kalapácsok vannak. Szóval ilyen megőrzési hajlandóság uralkodott bennem, amikor intézkedtem ez ügyben, hogy álljon meg a pusztítás, most már „pusztítás ellen” begyűjtjük az egészet, és a begyűjtöttet, azt még át lehet válogatni, ami tényleg nem jó semmire, azt ki lehet dobni, a jót, azt meg elraktározzuk, egyelőre raktárba, azután majd kerülhet múzeumba is. Aztán voltak nem csak ilyen eszközök, hanem fényképek, írott művek is akadtak, amit érdemes volt múzeumba kitenni. Például Jókainak a híres mondása, hogy levett kalappal megy a kubikosok sora előtt végig. Nagy dolog, más is tudomásul vehetné, és meg is próbálhatná. Ilyen gondolatok vezettek engem, és találtam egy jó partnert benne, Gabnai Sándornak hívták, aki nagyon alkalmas ember volt arra, hogy ezt a gondolatot valósággá vigye. Hogy eljárjon, megkeresse, ami valahol felhívta a figyelmét, elment, megpróbálta megszerezni, ha meg tudta szerezni, akkor már hozta is, ha nem tudta, akkor meg lemásolták, vagy valamit csináltak vele. Szóval a Gabnai, az egy kiváló ember volt erre a célra. És nekem már terveim voltak övele, eszembe jutott ugyan, de még ő sem tudta, hogy egy terepasztalra gondoltam. Nincs a mi vízügyünknek egy terepasztala, pedig nagyon jó lenne, ha lenne. Nagyon sok mindent lehetne rajta ábrázolni, és vendégeknek - akárkinek, aki fontos ember, - bemutatni, de pillanatnyilag nem rendelkezünk vele, és még elképzelésünk sincs róla, hogy hol, mikor kellene megcsinálni, meg hogy milyen nagyságú, satöbbi. Gabnai erre a célra alkalmas volt, Ő ezt megcsinálta volna, mint ahogy a nagy fal térképet, a Körösök

vízgyűjtőjének a fal térképét ő csinálta először meg. Aztán, később már másolták, meg aztán önállóan is csinálta valaki más is.

Na, szóval, még a múzeum... Megcsináltuk azt a múzeumot, összeszedtük a leghozzáférhetőbb portékákat, aztán ki lett szépen glancolva, ki lett pucolva, takarítva, és kiállítottuk őket, vitrinben. De azt vettem észre, hogy a vitrin nem nyújt elég védelmet ezeknek az eszközöknek, mert könnyen végig lehet tolni a tetőt, és azt az alatta lévő kis műszerfélét, vagy akármit, kis tárgyat, ami a zsebbe fér, ki lehet venni, és zsebre lehet tenni. Nem vagyunk egyformák, van, akinél ez megy, elképzelhető. És így, ezért szerettem volna a figyelőrendszert is beépíteni, hogy legalább, ha nem is működik, de ijesztő legyen, hogy lássa valaki, hogy íme, ilyen is van kitéve. De hát működhetett volna is. Mikor a gátőr bevezet ott tíz embert, vagy húsz embert egy csoportban körülnézni, egy gombnyomással megnyomja a figyelőt, és akkor már mindenki képen van. Egyébként nem tudom, hogy ki van-e építve, vagy nincs kiépítve?

Bak Sándor:

Figyelőrendszer nincs, viszont a tárlókat újrafedettük. Úgy határoztuk el együtt, a gátőrrel konzultálva, mert egyrészt balesetveszélyes volt már, másrészt ő, Hegedűs András azt mondja egyébként, hogy a leltári tárgyakból nem hiányzik. Tehát, hogy hál' Istennek nem apad azért ez a kiállítás.

Takács Lajos:

Én nem tudom megnevezni pontosan, hogy mit hiányolok, de az érzésem az, hogy nem az a készlet van jelenleg kiállítva, mint amivel indultunk! Többel indultunk, mint amennyi jelenleg van. És nehezen tudom azt lenyelni, hogy nagy kinnal, gonddal összegyűjtögetünk valamit, és aztán valaki zsebre teszi.

Bak Sándor:

Igen, az nem is megbocsátható.

A múlt emlékeinek az őrzésén kívül Te nagyon sokat tettél a vízügyi képzés - a középfokú vízügyi képzés - érdekében is, meg a szakember megtartásért is. Erről, ha mondanál valamit, mert azért Neked komoly szereped volt a békéscsabai képzéssel kapcsolatosan is!

Takács Lajos:

Ez megint regényes történet.

Meglepetéssel vettem tudomásul egy alkalommal, hogy befejeződött az oktatás, képzés a volt technikumban. Búza Barna volt az igazgató akkor, úgy tudom. Volt olyan nevű igazgató?

Bak Sándor:

Volt!

Takács Lajos:

Akkor jól emlékszem rá. Mert ő is tájékoztatott ebben a dologban, hogy megszüntették a technikus képzést.

Ugyanakkor hírt kaptam arról is, hogy egy megyei nagyközség, ahol mindig volt vízügyi előadó, ott megszüntették, mert nincs olyan személy, aki beállhatna a helyére. Mindenképpen hiányát éreztem annak, hogy technikus képzés miért nincs itt nálunk, Békés megyében. Aztán előbb-utóbb a vízügynek is szüksége lehet technikusra! Méghozzá jól képzett technikusra.

No, én akkor elindultam ebben a dologban, és próbáltam patronálókat, támogatókat keresni. Regényes történet! Csak bajba ne lennék a nevekkel, évszámokkal, ezek kimennek a fejemből, most keresem az OVH Műszaki Fejlesztési Főosztályának vezetője nevét, de hát nem jut eszembe, és más meg nemigen tudja megmondani. No, mindegy. Ez az úriember meghallgatott engem, mikor mondtam neki, hogy ezt a technikumot újra kellene indítani!

- Hogy nem lehet, mert azt az OVH pénzeli, és az OVH-nak nincs erre pénze - mondja ő. Én tudomásul vettem, mert hiszen birokra nem mehettem vele.

Akkor - más alkalommal - megint kezdtem neki emlegetni a dolgot, már unalomig is hallotta tőlem, hogy meg kell csinálni a technikus képzést. És nem ment!

Akkor jött aztán a Dégen elvtárs az én Kollégiumba kinevezésemmel, és ennek híre ment, és ez az úriember is, persze, hogy megtudta. Hogyne, hisz ő is tagja volt, osztályvezető volt. Kérlek szépen, megváltozott a magatartás. Előtte ha bementem, akkor azt mondta, hogy várjon, most ha bementem, akkor elém jött, fogta a széket, odébb tette, leporolta, hogy minden szépen rendben legyen, helyet kellett foglalni, és hogy mivel szolgálhatna engem? Mondtam, hogy mivel szolgálhatna. És - kérlek szépen - nem azt mondta, hogy menjek vele a fenébe, hanem azt mondta, hogy megvizsgáljuk ezt a kérdést!

Bak Sándor:

Ez már fél siker!

Takács Lajos:

Igen, meg lehet vizsgálni a kérdést, persze, a kérdés arra való, hogy megvizsgálják. És megvizsgálták, oly módon, hogy meg lehetett indítani a technikus képzést.

Bak Sándor:

Úgy tudom, hogy a békéscsabai vizes tanműhely is a Te idődben épült.

Takács Lajos:

Azt nem tudom, azt nem én intéztem, de ez egy regényes dolog volt, hogy hogy változik meg egy embernek a magatartása a másik emberrel szemben, csak azért, mert annak egy papírral több van most a zsebében.

Bak Sándor:

De fontos papír volt, úgy tűnik!

Takács Lajos:

Lehet, de neki fontosabb volt, mint nekem.

Bak Sándor.

Te arra is nagyon nagy hangsúlyt fektettél, hogy az igazgatóság tudjon kvalifikált szakembereket idehozni, és azokat lehetőség szerint tudja megtartani is.

Takács Lajos:

Hogy milyen embereket?

Bak Sándor:

Kvalifikált szakembereket! És, ugye, ez volt az az időszak is, aminek tulajdonképpen mai napig is élvezzük a hasznát, és az előnyeit, az úgynevezett vállalati bérlakások, bérlőkijelölések, Nürnbergi utca...

Takács Lajos:

Igen, - kérlek szépen - olyan módon kezdtünk kinézni akkor, hogy a működésünk feltétele volt bizonytalan, elfogytak a szakemberek, és nem voltak, és hiába próbáltunk a környékből szerezni, itt nem találtunk szakembert. Akkor elküldtem én a személyzeti osztályvezetőt meg a Szilágyi Gábort világgá az országba, hogy mérnök nélkül vissza, haza ne jöjjenek!

Találtak is mérnököt. Szerdahelyi Zoli bácsit feleségestől hazahozták ide, aztán nekem gyűlt meg a bajom vele, mert nem akármilyen lakás volt neki jó. Ha elment egy lakásba, utána hallottam a hírét annak, hogy nem tetszett neki a lakás, nem fogadja el.

No, akkor én elmentem vele lakást nézni, a Művelődési Háztól egyik sarokra vissza, az evangélikus templom fele, - ahol egy bérház van jelenleg, de akkor magánházak voltak - az már jó volt neki.

Így gazdálkodtam az emberekkel, elég sok embert sikerült hozni, jó mérnököket, de volt, amelyik izgága volt, rossz emberi természetű volt, nem tartottam szükségesnek, hogy megtartsuk.

Aztán voltak olyanok, hogy csak kirándulásnak tekintették, a gépészmérnökök idejöttek, lötyögtek jobbra-balra, nem csináltak majdnem semmit, és telt az idő, el is mentek maguktól, nem is sajnáltam őket, pedig tehetséges gyerekek voltak, Kovács Karcsi... no, mindegy!

Nem tudom, a kérdésre megadtam-e minden választ?

Bak Sándor:

Igen, szerintem menjünk tovább! Menjünk egész '81 végéig!

Takács Lajos:

Menjünk! No, az mi?

Bak Sándor:

Az a nyugdíjba vonulásod.

Takács Lajos:

Jaj, ez engem annyira felcsigázott, - ez a mondat!

Bak Sándor:

Aminek is elég érdekes története van.

Takács Lajos:

Micsoda? Semmit nem tudok az érdekes történetből.

Bak Sándor:

Annak a fényében pedig különösen, hogy igyekeztél nyugdíjba, és most pedig a 95. születésnapodra készülsz. Mondanál erről nekünk valamit?

Takács Lajos:

Igen... nem volt alaptalan azért az a nekibuzdulás. Nem volt alaptalan, mert az én szüleim férfiágon, ahogyan én tudtam, hogy apám és a nagyapám, mind a kettő szívszélhűtésben halt meg, korán, fiatalon. Az én apám 54 éves korában halt meg, őt is a szíve vitte el, úgyhogy magam is arra gondoltam, hogy akkor az nekem is kijár, - a szívhalál - és arra gondoltam, hogy akkor elmegyek nyugdíjba, hátha még egy pár hónapot szabad emberként eltölthetek. A fene se gondolta, hogy pár hónapból pár esztendő lesz, sőt, pár tíz-esztendő, nem tudom, nem tehetek róla!

Bak Sándor:

Igen, hál' Istennek! De azért a nyugdíjba vonulás nem jelentette Nálad a közéleti aktivitás csökkenését.

Takács Lajos:

Valamennyire igen...

Bak Sándor:

Nyilván egy kicsit váltani kellett, de azért a Gyulai monográfia megírása, a Városszépítő Egyesület, majd később, ugye, a Múzeum Baráti Kör... ezek mind-mind olyan állomások voltak az életemben, amik azt mutatták, hogy azért maradt ebből az aktivitásból bőven, amit aztán a város el is ismert egy Kiváló Polgár címmel is!

Takács Lajos:

Nem hoztam el, gyönyörű szép pecsétgyűrűt adtak, - gyönyörű - egyik oldalán rajta van a megye címere, egész nagyban, belül pedig rá van írva, hogy kinek adták, mikor, melyik esztendőben.

Bak Sándor:

Honnan ez a sok energia?

Takács Lajos:

Minden elmúlik egyszer, mondja a sláger! Az erő is elmúlik, meg az ambíció is. Elfáradtam, meg nem csak hogy elfáradtam, beteg vagyok. Most ezt nem tehetem itt így közhírré, de az egyik szememmel nem látok semmit, vak, de már régen, ezzel még látok, de már ez is romlik. Úgyhogy ha elromlik, akkor nekem végem, nem tudok kimenni az utcára sem. Nehéz téma. A hallásom is megromlott, úgyhogy már korábban eladtam a gépkocsit, azért, mert nem akartam senkinek se bajt okozni, meg magamnak sem.

Bak Sándor:

Én ezzel együtt is azt érzékelem, hogy persze az embernek, ha egészségi problémái vannak, akkor azzal kell foglalkozzon, de folyamatosan figyelemmel kíséred és kíséred azt is, hogy mi történik a vízüggyel, a vízügyben, hogy megy az igazgatóságnak, milyen problémáink, feladataink vannak, és hogy milyen eredményeink vannak. Tehát az érdeklődésedet ez iránt a terület iránt - nyilván megfertőzött kellően ahhoz, hogy azt - mindvégig meg is tartottad. Talán ez a helyzet bátorít arra, hogy azt kérdezzem Tőled, hogy ha most nem a volt kollegáid ülnének itt többségben, hanem a mai itt dolgozó aktív fiatalok, mindazok alapján, amit Te a vízügyben tapasztaltál, megéltél, átéltél, mit üzennél nekik?

Takács Lajos:

Nekem olyan ősi-ősi alapigazságaim vannak, amik mindig azok maradnak. Például a becsületes, jó munka. Hogy egy munkát meg lehet csinálni ugyanabból az anyagból rosszul is, meg jól is. Akkor miért ne csináljuk meg jól? És aki nem tudja ezt magáévá tenni, attól az embertől idegenkedek. Az nem egészen kóser ember. Meg még van más is, amit összefüggésbe tudok

hozni az emberi viselkedéssel, magatartással. Az igazmondás például. Bár nem tudom, hogy szakmai beszélgetésbe az igazmondás hogy jön bele, de lényegében igaznak, fontosnak tartom, hogy valaki akár beszélgetés során, akár munkamegbeszélésben az igazat mondja, ne valamit halandzsázzon.

Bak Sándor:

Hogyne, ez roppant fontos lehet, a munkánk az egymáséra épül.

Takács Lajos:

Pontosan így van. Pontosán.

Bak Sándor:

Kell tudnunk bízunk egymásban, hogy azok az információk, amiket kapunk, azokat nyugodtan felhasználhatjuk a döntésekhez, satöbbi. Ha az nincs, akkor a dolog lényege kérdőjeleződik meg.

Takács Lajos:

Én is így gondolom. Igen.

Most ez a sok ember, aki itt ül, csak hallgatónak jött, vagy vallatónak is?

Bak Sándor:

Nem, ez rajtad múlik egyébként, mert én igazából még egy kérdést szeretnék Neked feltenni, de ha te úgy döntesz, és azt mondod, hogy ha valakik - akik itt ülnek most, ők is azért sok-sok szállal kötődnek hozzád, és hogy ha ők - akarnak vagy szeretnének valamit Tőled megkérdezni, megtehessek, nyilván ennek sincs akadálya.

Amit én még akarok... Mert, ugye, mindig, amikor az ember kérdéseket tesz fel, akkor a végén ott motoszkál benne, hogy vajon megkérdeztem-e azt, ami fontos volt, vagy megkérdeztem-e azt, amit, akivel beszélgettem, szívesen vett volna. Van-e esetleg olyan dolog, vagy olyan kérdés, amit nem bántál volna, ha felteszek, de én nem tettem meg, ha van ilyen téma, mondd el kérdés nélkül.

Takács Lajos:

Ez nehéz kérdés. Maga a kérdés feltevése.

Bak Sándor:

Én igyekeztem egy kicsit körbejárni mindazt, ami a pályáddal kapcsolatos, és összefüggött, de maradhatott ki olyan, amit Te tartasz fontosnak! De ha ilyen most nem is jut eszedbe...

Takács Lajos:

Nem jut eszembe ilyen.

Bak Sándor:

Akkor viszont azt kérdezném, úgy gondolod, hogy adjuk meg a lehetőséget azoknak a kedves volt kollégáknak, barátainknak, hogy ha valaki szeretne valamit, kérdezzék meg?

Tegyük azt?

Takács Lajos:

Tegyed! Úgy érzem, hogy illendő!

Bak Sándor:

Van-e olyan, aki Lajos bácsitól szívesen kérdezne valamit, vagy az általa elmondottakhoz valamit hozzáfűzne?

A nagy érdeklődés némi bátortalansággal párosul, úgy látom.

Száva Károly:

Helyénvaló volt, ami itt igazgató úr részéről elhangzott! Én az igazgatóság területén harminc évig dolgoztam, volt módom a Lajos bácsi vezetése alatt dolgozni, mind, amit elmondott, helyénvaló volt. Azok a törekvések, amik az ő vezetése alatt megvalósultak, elhangzottak, nagyon szépen felépítve. Nagyon tetszett nekem, annak idején, a '70-es évek elején, amikor az igazgatóság területén megjelentek az úgynevezett új hullámú mérnökök, amit Lajos bácsi eszközölt ki. Egy pár nevet mondok: Szlávik házaspár, Goda házaspár, Obert házaspár, Bak Sándor, és még vannak többen. Czédli Jolika, mint végzett mérnök annak idején.

Nagyon kellemes élmény volt velük dolgozni. A mindennapos „kirándulás” velük, a munkavégzésünk az igazgatóság területén, az adottságoknak megfelelően, de fő profilját tekintve árvízvédekezés, belvízvédekezés, kárelhárítás, ezen túlmenően fejlesztések, belvizes művek rehabilitációja, országhatárt szelő vízfolyások, lokalizációs töltés, azoknak az egyéb mélyépítési munkálatainak az ellenőrzése, véghezvitele, tervezése, mind-mind nagy élmény volt, s ebben Takács Lajos igazgató úrnak elképesztő nagy odaadása, és alkotókészsége volt.

Isten éltesse Lajos bácsit születésnapja alkalmából, Száva Károly kívánja ezt!

Bak Sándor:

Akiről azért elmondhatjuk, hogy dolgozott Lajos bácsi irányítása vagy vezetése alatt, és mi is dolgoztunk, Karcsi, a Te „vezetésed” alatt!

Szodorai Kálmán:

Megkérdezném Lajos bácsit, hogy a '80-as árvizet, és a gátszakadást hogy élte meg?

A hosszúfoki gátszakadásra gondolok.

Takács Lajos:

Meglepetésként hatott, mert otthon, telefonon hívtak fel fél hatkor, vagy fél hétkor, - talán fél hétkor hívtak fel telefonon, - és mondták, hogy mi történt. El se hittem! Addig nem volt semmi probléma, az árvíz akkor nem emelkedett, hanem süllyedőben volt, és akkor történt a katasztrófa, és utána még hosszú ideig dédelgettem azt a gondolatot, hogy nem lehetett volna-e mégis megállítani ezt a folyamatot? Elvileg talán meg lehetett volna csinálni, de ahhoz fel kellett volna előre készülni, ha akkor kezdtünk volna teherjármű után futkosni, anyag után, tömítőanyag után futkosni, akkor abból dél lett volna, mire kiérkeznek, addigra rég felrobban ott már minden. Ez is történt tulajdonképpen, hogy nem tudtunk bevárni semmit sem, kirobbant a töltés, altalaj hiba, - mert ez volt, - és ezt fogadta el mindenki lényegében hibaként, hogy altalaj hiba volt, és ez is volt. Azon még lehetne gondolkozni esetleg, de akadémikus dolog volna csak, hogy meg lehetett volna-e előzni, vagy nem lehetett volna megelőzi. Talán, ha olyan képzett segéderő lett volna, mint egy egyetemi tanársegéd, aki esetleg megszimatozza már messziről, hogy ott történik valami, akkor ott lehet, hogy megtalálta volna a hiba lehetőségét. Körülbelül ennyi a válaszom!

Szodorai Kálmán:

Köszönöm szépen!

Bak Sándor:

Én nem látok más jelentkezőt.

Takács Lajos:

Benne vagyunk az időben.

Bak Sándor:

Akkor hadd köszönjem meg Neked a beszélgetést, és kívánjak nagyon jó egészséget, és készülünk szeptemberre. Remélem, hogy azért szeptemberben, majd valamikor ott 23-ika tájékán is lesz lehetőségünk, találkozni, és...

Takács Lajos:

Addig még találkozunk, azt hiszem! Nem megyünk el a Gyémánt Diplomáért?

Bak Sándor:

Mert annak van már időpontja?

Takács Lajos:

Igen!

Bak Sándor:

Ha van időpontja, akkor elmegyünk, én a múltkor is ott voltam.

Takács Lajos:

Igen, ott voltál, tudom! Persze, hogy ott voltál, azért is említtem most. Most azt csinálom, hogy vagy telefonon felhívom, vagy alkalomadtán egy alkalmi kocsival elmennék, a tanulmányi osztályon megtudni, hogy akkor most mit akarnak? Hogy akarnak-e tömeges, nyilvános ünnepséget, mint amilyen volt, vagy esetleg mindenki megy a sajátjáért, és megkapja, aláírja az ívet, és kész! Lehet többféle vonulat ott.

Bak Sándor:

Megtisztelsz!

Persze, ennek a tisztázásában tudunk segíteni, mert ehhez akár felutazni sem kell, nyilván, én azt gondolom, hogy azért ez egy olyan jellegű esemény, amit az egyetem is megfelelő külsőségek között kíván megtartani.

Takács Lajos:

Nem csinálta mindig eddig sem, és most tíz év telt el.

Bak Sándor:

Jó, ezt tisztázzuk, ha pedig olyan, akkor természetesen együtt elmegyünk!

Takács Lajos:

Sanyikám, ha elvállalod, akkor nagyon nagy köszönettel veszem!

Bak Sándor:

Természetesen, megtesszük!

Takács Lajos:

Köszönöm, nagyon jó lesz! Mert én olyan bajban vagyok, hogy kiestem ebből az életből, azt sem tudom, hogy van tanulmányi osztály, vagy nincs, szóval sok mindent nem tudok!

Bak Sándor:

Szóval, valamilyen funkcióval nyilván van, a neve az kérdéses, de mi ezt kinyomozzuk, és kiderítjük, jó?

Takács Lajos:

Igen, igen. Jó! Nagyon szépen köszönöm, jó lesz!

Bak Sándor:

Akkor a mi kis beszélgetésünk ennyi volt, a szerepem befejeződött, és visszaadom a szót Jolikának.

Czakóné Czédli Jolán:

A Baráti Kör nevében én megköszönöm mindkettőjüknek a beszélgetést. Nagyon érdekes volt! Remélem, még majd folytatjuk. És mindenkinek köszönjük a megjelenést, és a figyelmet! Szeptemberben találkozunk a nevezetes alkalommal!

Leírta: Czakóné Czédli Jolán és Czakó András, Gyula, 2019. január 26.

Lektorálta, a Családdal egyeztette, és véleményezte: Bak Sándor. 2019.február 21.

Az észrevételek, javaslatok alapján korrigálta: Czakó András, 2019. február 28.

Átnézte és szerkesztette: Cserkúti Andrásné, 2019. március 11.